

Pedagogische begeleidingsdienst

Huis van het GO!

Willebroekkaai 36

1000 Brussel

LEERPLAN DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

BASISZORG EN ONDERSTEUNING

SPECIFIEK GEDEELTE ARBEIDSMARKTGERICHTE FINALITEIT

EERSTE EN TWEEDE LEERJAAR
(5de en 6de jaar)

LEERPLANNUMMER
2024/3A/BAS

INSPECTIENUMMER
volgt na advies

Versiedatum
31/01/2024

STUDIEDOMEIN

MAATSCHAPPIJ &
WELZIJN

Inhoudstafel

Inleiding	3
Samenhang	~~43~~
Eigenheid van de studierichting	~~43~~
Doelgroep	~~54~~
Gepersonaliseerd Samen Leren	~~65~~
Ruimte voor het eigen pedagogisch project	~~65~~
Logische doorstroombmogelijkheden	~~65~~
Opbouw van de leerplandoelen	~~76~~
Herkomst van de doelen	~~76~~
De leerplandoelen	~~76~~
Subdoelen	~~87~~
Minimale inhoudelijke afbakening	~~87~~
Nummering van de leerplandoelen	~~87~~
Leerplandoelen	~~109~~
Concordantie beroepskwalificatie – leerplandoelen	~~3029~~
Minimale materiële vereisten	~~3130~~
Vakkenkoppeling	~~3231~~
Pedagogisch – didactische ondersteuning	~~3332~~

Vooraf

Motivering voor versnelde aanpassing van het leerplan

In april 2024 werd door de onderwijsverstrekkers en de sector een formele bevraging georganiseerd over de uitrol van het 1ste jaar van de 3de graad binnen de modernisering SO. Naar aanleiding van de verdere gesprekken over deze resultaten in mei 2024 werden op een laatste overleg tussen de onderwijsverstrekkers en de sector op 6 juni 2024 concrete voorstellen tot aanpassing gedaan.

Het gaat om aanpassingen die mogelijk zijn door nieuwe regelgeving met betrekking tot het uitvoeren van Activiteiten van het Dagelijks Leven (ADL) (Belgisch staatsblad 08/03/2024 https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/publication_kb_avq.pdf).

Deze voorstellen tot aanpassing werden op 12 juni 2024 door de onderwijsverstrekkers en de sector bekrachtigd en gaan in vanaf 1 september 2024. Deze nieuwe regelgeving biedt de opportuniteit om tegemoet te komen aan vragen van het werkveld en impliceert concreet een inhoudelijke verruiming:

- De leerlingen nemen deel aan groepsactiviteiten bij kinderen en volwassenen.
- Vanuit een gewijzigde ADL-regelgeving is het nu ook mogelijk om het effectief ondersteunen bij het toedienen van voedsel en vocht te laten indalen als zorgtaak. Voor alle duidelijkheid werd dit daarom ook opgenomen bij de afgebakende zorgtaken die leerlingen onder toezicht van een zorgverstrekker bij kinderen en volwassenen (uitgezonderd bij slikstoornissen en sondevoeding) mogen doen. In de kinderopvang en de residentiële component wordt het uitgebreid naar toedienen, bij de thuiszorgcomponent blijft het afgebakend tot aanreiken.
- Het hanteren van pedagogische vaardigheden bij het uitvoeren van zorgtaken bij kinderen werd expliciet toegevoegd.
- De omschrijving van de volwassen cliënt in de residentiële setting is verruimd, de beperking in hygiënische verzorging en de strikte onder begeleiding is geschrapt: bij voorbeeld: *De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker bij hygiënische verzorging van een de niet-bedlegerige cliënt met of zonder een beperkte dysfunctie van ADL conform het zorg- en ondersteuningsplan (inclusief toilet aan de lavabo).*
- Het meten van de parameters is uitgebreid met lengte en gewicht bij kinderen en volwassenen.

Omwille van de hoogdringendheid van deze aanpassingen gaat dit leerplan versneld in vanaf het schooljaar 2024 – 2025 en dit in afwachting van een bekrachtiging door de overheid.

Om leraren snel een overzicht te bezorgen van de wijzigingen, werden de aanpassingen in dit leerplan zichtbaar gemaakt. Na goedkeuring door de Raad (goedkeuring op 13 september 2024) en bekrachtiging door de overheid zal een nieuwe versie, zonder de zichtbare wijzigingen gepubliceerd worden.

Met opmaak: Met opsommingstekens + Niveau: 2 +
Uitgelijnd op: 1,9 cm + Inspringen op: 2,54 cm

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Niet Vet

Inleiding

Samenhang

Dit is een leerplan voor het specifieke gedeelte arbeidsmarktgerichte finaliteit, derde graad. Dit leerplan moet in samenhang gelezen worden met het leerplan 'derde graad secundair onderwijs - Basisvorming Arbeidsmarktgerichte finaliteit'.

Tussen het leerplan van het specifieke gedeelte en het leerplan van de basisvorming is een overlap of samenhang tussen leerplandoelen mogelijk. Indien dit het geval is, wordt dit in de GO! Navigator aangeduid, aangevuld met concrete handvaten om deze doelen op een functionele manier te integreren.

Eigenheid van de studierichting

De leerlingen realiseren doelen die leiden naar de beroepskwalificaties Huishoudhulp zorg en Logistiek assistent in de zorg. Daarnaast realiseren ze een set van competenties van de Verzorgende, Zorgkundige, Kinderbegeleider baby's en peuters en Kinderbegeleider schoolgaande kinderen.

- De **huishoudhulp zorg** zorgt, met oog voor de zorgnood van de cliënt, voor het dagelijks onderhoud en de schoonmaak van de woning teneinde een aangename leefomgeving te behouden en/of te herstellen zodat de cliënt thuis kan blijven wonen.
- De **logistiek assistent zorg** voert ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken uit teneinde het comfort van de zorgvrager te bevorderen.
- De **verzorgende** ondersteunt de zorgvrager en zijn omgeving bij de activiteiten van het dagelijks leven op vlak van persoonsverzorging, comfortzorg, huishoudelijke ondersteuning, psychosociale en (ped)agogische zorg en bij activiteiten zowel binnen als buitenshuis teneinde de zorgvrager op een preventieve, herstellende en verzorgende wijze tegemoet te komen als burger in de samenleving, vertrekkende van zijn/haar noden, behoeften en eigen mogelijkheden.
- De **zorgkundige** volgt onder toezicht van een verpleegkundige de gezondheidstoestand van de cliënt op, begeleidt deze bij de activiteiten van het dagelijks leven, voert toegewezen verpleegkundige handelingen uit en staat in voor lichaamsverzorging, comfortzorg, preventie, gezondheidsopvoeding en logistieke ondersteuning teneinde de cliënt op efficiënte en kwaliteitsvolle wijze te ondersteunen en te verzorgen, waarbij rekening gehouden wordt met zijn/haar welzijn.
- De **kinderbegeleider baby's en peuters** voedt de baby's en peuters op, verzorgt hen en doet dit in samenwerking met ouders, collega's en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde baby's en peuters in hun algemene ontwikkeling te stimuleren en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen.
- De **kinderbegeleider schoolgaande kinderen** begeleidt de kinderen van de basisschool buiten de schooltijd en draagt bij aan hun algemene ontwikkeling, dit in samenwerking met ouders, collega's en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde het kind zich goed te laten voelen en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen.

De leerlingen in de studierichting Basiszorg en ondersteuning realiseren een aantal relevante competenties van de beroepskwalificaties Verzorgende, Zorgkundige, Kinderbegeleider baby's en peuters en Kinderbegeleider schoolgaande kinderen ~~verbonden~~. Het gaat onder meer om een aantal afgebakende zorgtaken. In overleg met de sector gaat het om onderstaande zorgtaken die onder toezicht van een zorgverstrekker worden uitgevoerd.

Afgebakende zorgtaken bij kinderen:

- Verschonen van een luier, verzorgen van de stuit
- Instaan voor of ondersteunen bij de dagelijkse hygiënische verzorging van kinderen: reinigen van neus, ogen en mond en geven van een babybadje
- Meten van de lengte, gewicht en lichaamstemperatuur bij kinderen
- Beschrijven van de aandachtspunten bij medicatie voor kinderen.
- Informatie geven over zindelijkheidstraining.
- Ondersteunen bij het maaltijdgebeuren.

Afgebakende zorgtaken bij volwassenen:

- Ondersteunen bij hygiënische verzorging van een de niet-bedlegerige cliënt met een beperkte dysfunctie van ADL conform het zorg- en ondersteuningsplan (inclusief toilet aan de lavabo).
- Ondersteunen bij mondzorg.
- Ondersteunen bij dagelijkse haartooi.
- Ondersteunen bij nazorg: elektrisch scheren, opmaak, reinigen oren.
- Ondersteunen bij aanbrengen en onderhoud van bril en gehoorapparaat.
- Ondersteunen bij voetbad bij niet-risicopatiënten.
- Meten van de lengte, gewicht, lichaamstemperatuur en polsslag bij volwassenen cliënten.
- Ondersteunen volwassen cliënten bij het nemen van medicatie.
- Ondersteunen bij de vocht- en voedseltoediening langs orale weg uitgezonderd bij slikstoornissen en sondevoeding.

Doelgroep

Leerlingen die starten in het eerste leerjaar van de derde graad in de arbeidsmarktgerichte finaliteit hebben door het behalen van de leerplandoelen van de tweede graad de nodige competenties verworven om de overstap naar de derde graad succesvol te kunnen maken.

De leerlingen delen vanuit hun keuze voor een bepaalde studierichting eenzelfde interesse. Maar meer nog dan voor de basisvorming zullen de kenmerken van de leerlingen in de derde graad voor het specifieke gedeelte verschillen. Behalve verschillen op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak zijn er ook verschillen door de gevolgde vooropleiding.

In de tweede graad hebben leerlingen gekozen voor een studierichting gekoppeld aan een finaliteit.

- Leerlingen die een studierichting gekozen hebben die als een vooropleiding van deze studierichting wordt ingericht, hebben competenties verworven met het oog op het realiseren van de gekoppelde beroepskwalificatie(s). In de derde graad worden deze competenties verder verfijnd, verbreed en verdiept. Daarnaast verhoogt de mate van zelfstandigheid bij het realiseren van de leerplandoelen. Leerlingen uit de volgende studierichting hebben een vorming gevolgd die als een logische vooropleiding kan worden beschouwd:
  - Zorg en welzijn (arbeidsmarktgerichte finaliteit, tweede graad)
- Leerlingen die een studierichting gekozen hebben die tot hetzelfde (sub)domein behoort uit een andere finaliteit (dubbele finaliteit of doorstroom) hebben een meer abstracte vorming genoten met minder aandacht voor concrete toepassingen. Deze leerlingen hebben (mogelijk) minder basisvaardigheden verworven in vergelijking met de leerlingen die uit een logische vooropleiding komen.
- Leerlingen die een studierichting gekozen hebben die inhoudelijk minder of niet aanleunt bij de deze studierichting hebben minder of geen voorkennis.

Vanuit het bovenstaande gegeven kunnen de leerlingen voor het specifieke gedeelte beschouwd worden als een zeer heterogene groep. Daarom is het belangrijk om, bij het begin van de graad, de beginsituatie van elke leerling goed in kaart te brengen, om zo als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam de vrijheid en verantwoordelijkheid om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de derde graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de derde graad.

Gepersonaliseerd Samen Leren

De ambitie van het GO! is duidelijk. Gepersonaliseerd samen leren betekent dat we met elke lerende, binnen een sociale context, maximaal rendement nastreven op het vlak van leervermogen, leerwinst en leermotivatie. Vanuit een sterke basis- en vakdidactiek zetten we extra in op 'differentiatie', het verhogen van autonomie via het aanleren van zelfregulerende vaardigheden en 'samen leren'. We maken daarvoor gebruik van evidence-informed praktijken en een onderzoekende aanpak op school. Gepersonaliseerd samen leren in het GO! vindt geïntegreerd plaats binnen de realisatie van het totale curriculum en kan alleen gerealiseerd worden met de actieve betrokkenheid van zowel de lerende, de leraar als het (school)beleid.

Vanuit deze visie willen we samen met alle onderwijsprofessionals ons DNA 'samen leren samenleven' en ons pedagogisch project waarmaken. Het is ons positief antwoord op de diversiteit die we in onze klassen zien, de nood aan een groeipad naar autonomie en de nood om een samenverhaal te maken.

Ruimte voor het eigen pedagogisch project

Cruciaal in elke studierichting staat de realisatie van de leerplandoelen. De leerplannen en de lessentabellen van het GO! zijn echter zodanig opgesteld dat het lerarenteam beschikbare ruimte heeft om een schooleigen pedagogisch project te realiseren:

- Enerzijds bieden de leerplannen ruimte om binnen de voorziene tijd zoals aangegeven in de lessentabel, de leerplandoelen verder uit te diepen of te verbreden;
- Anderzijds is er binnen de lessentabel vrije ruimte voorzien waarbij de school eigen accenten kan leggen.

Logische doorstroommogelijkheden

Deze studierichting heeft een logische doorstroom naar:

- Arbeidsmarkt
- 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde OK3
- 7de leerjaar dat voorbereidt op hoger onderwijs
- Graduaat

Opbouw van de leerplandoelen

Herkomst van de doelen

De leerplandoelen van het GO! in de tweede en derde graad zijn afkomstig van verschillende bronnen:

- Minimumdoelen
- Cesaurodoelen / specifieke minimumdoelen
- Doelen die leiden tot beroepskwalificaties
- GO! doelen
- Differentiële doelen of GO! doelen van de optiepakketten

Leerplandoelen

De doelen van dit leerplan zijn afkomstig van:

- doelen die leiden tot beroepskwalificaties
- GO!-doelen

De leerplandoelen

Elk leerplandoel heeft minimum 1 handelingswerkwoord. Een overzicht van de handelingswerkwoorden met, indien nodig, een verklaring is terug te vinden op de GO! Navigator.

Aan elk leerplandoel wordt een beheersingsniveau toegevoegd. Voor de leerplannen van het GO! maken we gebruik van een eigen GO!-taxonomie, geïnspireerd op de Taxonomie van Bloom:

- **Memoriseren:** Gegevens zoals begrippen, formules... kunnen ophalen zonder gebruik te maken van hulpmiddelen.
Geen enkel leerplandoel heeft 'memoriseren' als beheersingsniveau. Memoriseren zonder context kan immers nooit het einddoel zijn. Memoriseren kan wel een belangrijk element zijn om een leerplandoel te realiseren.
- **Begrijpen:** Inzicht verwerven en dit inzicht helder kunnen weergeven, al dan niet aan de hand van voorbeelden.
- **Toepassen:** Formules, technieken, regels... kunnen toepassen.
- **Analyseren:** Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... tot een besluit komen
- **Evalueren:** Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... en aan de hand van criteria, argumenten... een oordeel onderbouwen.
- **Creëren:** In het kader van een probleemstelling, onderzoek, opdracht... een product ontwikkelen zoals een oplossing, een realisatie, een presentatie...

Er is geen hiërarchie tussen de verschillende beheersingsniveaus. Wel zal je om een 'hoger' beheersingsniveau te bereiken meestal ook gebruik maken van onderliggende beheersingsniveaus, bijvoorbeeld memoriseren om te analyseren.

In de GO! Navigator worden de beheersingsniveaus aan de hand van een filmpje uitgelegd.

Subdoelen

De subdoelen zijn niet vrijblijvend geformuleerd maar maken integraal deel uit van het leerplandoel. Elk subdoel moet bijgevolg aangeboden worden. Alle subdoelen samen dekken het leerplandoel.

Minimale inhoudelijke afbakening

Het concept van de minimumdoelen wordt doorgetrokken naar de leerplandoelen van het GO!. Dit concept houdt in dat de kennis die noodzakelijk is om het leerplandoel te realiseren niet expliciet wordt opgesomd. Indien er twijfel kan ontstaan of een bepaald kenniselement al dan niet tot het leerplandoel behoort, wordt het uitdrukkelijk vermeld via onderliggende bullets. Concreet betekent dit dat de onderliggende bullets deel uitmaken van het leerplandoel en als dusdanig ook aan bod moeten komen.

Om leerplandoelen te realiseren, is er vaktaal nodig. Hoewel vaktaal niet expliciet in de leerplandoelen wordt opgenomen, maakt vaktaal wel deel uit van het leerplandoel. Net zoals dit het geval is bij andere kenniselementen is het aan de leraar om te bepalen welke vaktaal er nodig is om het leerplandoel te realiseren.

Het gehanteerde concept vertrekt van een groot vertrouwen in de professionaliteit van de leraar. Vanuit een professionele deskundigheid zal de leraar bepalen welke kennis er nodig is om het doel te realiseren waarbij de kenniselementen die in de bullets zijn aangegeven of expliciet vermeld in het leerplandoel minimaal worden meegenomen.

Nummering van de leerplandoelen

Boven elk leerplandoel staat er een nummering. De betekenis is de volgende:

BK3_01.01

1

- Links in de eerste rij van elk leerplandoel staat het GO!-volgnummer (bijvoorbeeld BK3_01.01):
  - BK3: Het gaat hier over een doel uit de derde graad dat leidt tot een beroepskwalificatie
  - 01.01: Dit is het volgnummer van het leerplandoel.
    - Doelen van de vorm 01.xx hebben betrekking op generieke doelen en zijn op eenzelfde manier geformuleerd in alle studierichtingen van deze graad en deze finaliteit.
    - Doelen van de vorm 02.xx hebben betrekking op specifieke doelen die eigen zijn aan deze studierichting.
- Rechts in de eerste rij van elk leerplandoel staat de herkomst van het leerplandoel (bijvoorbeeld 1 of geen nummer):
  - Het nummer verwijst naar het corresponderend doel in het curriculumdossier. De curriculumdossiers derde graad finaliteit arbeidsmarkt zijn terug te vinden op de website van AHOVOKS.
  - In de plaats van het nummer kan er ook 'kennisdoel cd' staan. Dit betekent dat een kenniselement uit het curriculumdossier als een zelfstandig doel is opgenomen.
  - Indien er geen nummer staat, gaat het over een GO!-doel.

BK3_01.01.01

Subdoel 1

- Ook de subdoelen krijgen een nummering (bijvoorbeeld BK3_01.01.01):
  - Dit is het eerste subdoel van het leerplandoel BK3_01.01.
  - Niet elk leerplandoel heeft subdoelen.

Leerplandoelen¹

BK3_01.01	1
De leerlingen werken in teamverband met aandacht voor de organisatiecultuur, communicatie en procedures.	
toepassen	
BK3_01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen passen strategieën toe om teamgericht te werken.	
BK3_01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën toe om doelgericht te communiceren.	
BK3_01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen passen interne procedures en afspraken toe.	

¹ De leerlingen in de studierichting Basiszorg en ondersteuning realiseren een aantal relevante competenties van de beroepskwalificaties Verzorgende, Zorgkundige, Kinderbegeleider baby's en peuters en Kinderbegeleider schoolgaande kinderen ~~verbonden~~. Het gaat onder meer om een aantal afgebakende zorgtaken. In overleg met de sector gaat het om onderstaande zorgtaken die onder toezicht van een zorgverstrekker worden uitgevoerd.

Afgebakende zorgtaken bij kinderen:

- Verschonen van een luier, verzorgen van de stuit.
- Instaan voor of ondersteunen bij de dagelijkse hygiënische verzorging van kinderen: reinigen van neus, ogen en mond en geven van een babybadje.
- Meten van ~~de lengte, gewicht en~~ lichaamstemperatuur bij kinderen.
- Beschrijven van de aandachtspunten bij medicatie voor kinderen.
- Informatie geven over zindelijkheidstraining.
- Ondersteunen bij het maaltijdgebeuren.

Afgebakende zorgtaken bij volwassenen:

- Ondersteunen bij hygiënische verzorging van ~~een de niet-bedlegerige~~ cliënt met een ~~beperkte~~ dysfunctie van ADL conform het zorg- en ondersteuningsplan ~~(inclusief toilet aan de lavabe).~~
- Ondersteunen bij mondzorg.
- Ondersteunen bij dagelijkse haartooi.
- Ondersteunen bij nazorg: elektrisch scheren, opmaak, reinigen oren.
- Ondersteunen bij aanbrengen en onderhoud van bril en gehoorapparaat.
- Ondersteunen bij voetbad bij niet-risicopatiënten.
- Meten van ~~de lengte, gewicht en~~ lichaamstemperatuur en polsslag bij volwassenen cliënten.
- Ondersteunen volwassen cliënten bij het nemen van medicatie.
- Ondersteunen bij de vocht- en voedseltoediening langs orale weg uitgezonderd bij slikstoornissen en sondevoeding.

Met opmaak: Afstand Na: 0 pt

Met opmaak: Afstand Na: 0 pt

BK3_01.02	2
De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.	
toepassen	
BK3_01.02.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures uit stappenplannen, instructiefiches of handleidingen toe.	
BK3_01.02.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën voor planning en organisatie toe.	
BK3_01.02.03	Subdoel 3
De leerlingen passen strategieën voor kwaliteitscontrole toe.	

BK3_01.03	3
De leerlingen handelen economisch en duurzaam.	
toepassen	
BK3_01.03.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe om kostenbewust om te gaan met materialen, grondstoffen of tijd.	
BK3_01.03.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot milieuvoorschriften.	

BK3_01.04	4
De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.	
toepassen	
BK3_01.04.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot veilig handelen.	
BK3_01.04.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot ergonomisch handelen.	
BK3_01.04.03	Subdoel 3
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot hygiënisch handelen.	

BK3_02.01	15
De leerlingen sorteren en verwijderen huishoudelijk of zorggerelateerd afval. <ul style="list-style-type: none"> • huishoudelijk afval: afval dat een 'huishoudhulp zorg' bij cliënten in de setting thuis- of gezinszorg kan aantreffen • zorggerelateerd afval: afval dat een 'logistiek assistent in de zorg' in een residentiële setting of kinderopvang kan aantreffen	
toepassen	
BK3_02.02	13
De leerlingen hanteren de richtlijnen met betrekking tot voedselveiligheid en voedselhygiëne binnen een professionele context. <ul style="list-style-type: none"> • biologische, fysische en chemische gevaren met betrekking tot voeding • besmetting en bederf • hygiëne- en veiligheidsvoorschriften voor voedingsmiddelen: HACCP, GHP, CCP's en PVA's	
toepassen	
BK3_02.03	
De leerlingen richten de werkplek doelgericht in.	
toepassen	
BK3_02.03.01	Subdoel 1
De leerlingen leggen het materiaal (als verzamelnaam) klaar in functie van de opdracht.	
BK3_02.03.02	Subdoel 2
De leerlingen bergen het materiaal (als verzamelnaam) op na de opdracht.	
BK3_02.03.03	Subdoel 3
De leerlingen beheren de voorraad.	
BK3_02.03.04	Subdoel 4
De leerlingen geven bestellingen door aan een leidinggevende.	

BK3_02.04

21

De leerlingen hanteren een systematische aanpak bij het plannen en organiseren van de huishoudelijke activiteiten en opgedragen taken conform het zorg- en ondersteuningsplan van een cliënt in overleg met het team.

- Systematisch Verpleegkundig Handelen

toepassen

BK3_02.05

11

De leerlingen passen de principes ter preventie van infectie, besmetting en vaak voorkomende gezondheidsproblemen toe.

- principes ter gezondheidsbevordering en preventie van infectie, besmetting en ziekte bij cliënten
- beschermingsmaatregelen (bepaald in protocollen) ter bestrijding van infecties en besmettingen
- anatomie en fysiologie van de gezonde mens
- preventie van mondproblemen
- kenmerken, oorzaken en behandeling van enkele vaak voorkomende gezondheidsproblemen bij cliënten: droge huid, jeuk en irritatie, dementie, beroerte en diabetes

toepassen

BK3_02.06

7

De leerlingen observeren cliënten in de woon-, leef- en speelleeromgeving in functie van de continuïteit van zorg en ondersteuning.

- observatietechnieken binnen een professionele context
- registratietechnieken binnen een professionele context
- signaalfunctie
- signalen van comfort en discomfort
- onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelleeromgeving

toepassen

BK3_02.07

7

De leerlingen interpreteren onder begeleiding observatiegegevens over cliënten in de woon-, leef- en speelleeromgeving.

- reflectiemethodieken
- mogelijke implicaties voor het handelen van (zorg- en ondersteunings-)actoren

analyseren

BK3_02.08	7
De leerlingen rapporteren over (veranderingen bij) cliënten en (onregelmatigheden in) de woon-, leef- en speelleeromgeving in functie van de continuïteit van zorg en ondersteuning aan andere (zorg- en ondersteunings-)actoren.	
toepassen	
BK3_02.08.01	Subdoel 1
De leerlingen rapporteren mondeling en schriftelijk over (veranderingen bij) cliënten binnen een professionele context.	
BK3_02.08.02	Subdoel 2
De leerlingen rapporteren mondeling en schriftelijk over (onregelmatigheden in) de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.	

BK3_02.09	5
De leerlingen handelen volgens de professionele gedragscode.	
toepassen	
BK3_02.09.01	Subdoel 1
De leerlingen gaan respectvol om met anderen binnen een professionele context. <ul style="list-style-type: none"> • diverse werkcontexten: bij cliënten in de setting thuis- of gezinszorg, in residentiële settings en kinderopvang • taken en rollen van andere (zorg- en ondersteunings-)actoren • professionele relatie (inclusief scheiding beroepscontext - privé) • vertrouwensrelatie • het zorg- en ondersteuningsplan • het kindvolgsysteem	
BK3_02.09.02	Subdoel 2
De leerlingen handelen deontologisch correct. <ul style="list-style-type: none"> • verantwoordelijkheidszin • privacy van cliënten • beroepsgeheim	
BK3_02.09.03	Subdoel 3
De leerlingen informeren cliënten over hulpmiddelen en ondersteuningsinstanties. <ul style="list-style-type: none"> • veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen	
BK3_02.09.04	Subdoel 4
De leerlingen gaan op empathische wijze om met cliënten. <ul style="list-style-type: none"> • visie op zorg, holistische visie op de mens: de generalistische benadering in zorg en ondersteuning, kwaliteit van leven, pedagogisch raamwerk • afstand en nabijheid, aandacht • welbevinden en betrokkenheid • zorgnood • draaglast en draagkracht • geen waardeoordeel • empowerment • onvoorwaardelijke positieve aanvaarding • cultuursensitief handelen	

BK3_02.10

9

De leerlingen voeren EHBO uit bij noodsituaties binnen een gesimuleerde professionele context.

toepassen

BK3_02.11

De leerlingen stemmen de basiszorg en ondersteuning af op de behoeften van cliënten.

- cliënten in hun verschillende levensloophasen
- (basis)behoeften van cliënten (inclusief beweging, rust, slaap)

analyseren

BK3_02.12

6

De leerlingen hanteren sociale en communicatieve vaardigheden in functie van het ondersteunen en het verzorgen van cliënten.

- sociale en communicatieve vaardigheden met cliënten en hun netwerk (inclusief actief luisteren, correct begrip van de cliënt)
- weerstand of grensoverschrijdend gedrag
- conflicten

creëren

BK3_02.13	13
De leerlingen bereiden maaltijden voor cliënten.	
toepassen	
BK3_02.13.01	Subdoel 1
De leerlingen nemen bestellingen van maaltijden op.	
BK3_02.13.02	Subdoel 2
De leerlingen bereiden (aangepaste) maaltijden voor cliënten. <ul style="list-style-type: none"> • evenwichtige, gezonde en gevarieerde voeding voor cliënten • voedingsbehoeften, voedingsvoorkeuren • aangepaste voeding, voedings- en dieetvoorschriften (inclusief intoleranties, allergieën en malnutritie) bij cliënten • basisbereidingstechnieken voor eenvoudige bereidingen voor cliënten conform het zorg- en ondersteuningsplan	
BK3_02.13.03	Subdoel 3
De leerlingen bedelen functioneel een maaltijd aan een cliënt.	
BK3_02.13.04	Subdoel 4
De leerlingen bewaren (overschotten van) voedingsmiddelen.	

BK3_02.14	13
De leerlingen dragen zorg voor het maaltijdgebeuren.	
toepassen	
BK3_02.14.01	Subdoel 1
De leerlingen doen boodschappen aan de hand van de boodschappenlijst van en de budgetafpraak met een cliënt.	
BK3_02.14.02	Subdoel 2
De leerlingen ondersteunen het maaltijdgebeuren <u>bij kinderen en volwassenen</u> (met uitzondering van personen met slikproblemen).	
BK3_02.14.03	Subdoel 3
De leerlingen ruimen af binnen een professionele context.	
BK3_02.14.04	Subdoel 4
De leerlingen doen de afwas binnen een professionele context.	

BK3_02.15	14
De leerlingen dragen zorg voor kledij en textiel binnen een professionele context.	
toepassen	
BK3_02.15.01	Subdoel 1
De leerlingen sorteren vuile en gecontamineerde kledij en textiel binnen een professionele context.	
BK3_02.15.02	Subdoel 2
De leerlingen wassen kledij en textiel binnen een professionele context. <ul style="list-style-type: none"> • (moeilijk verwijderbare) vlekken • ontvlekkingsproducten	
BK3_02.15.03	Subdoel 3
De leerlingen drogen kledij en textiel binnen een professionele context.	
BK3_02.15.04	Subdoel 4
De leerlingen plooien of strijken kledij en textiel binnen een professionele context.	
BK3_02.15.05	Subdoel 5
De leerlingen voeren klein verstelwerk aan kledij en textiel uit binnen een professionele context.	

BK3_02.16	12
De leerlingen zorgen voor de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.	
toepassen	
BK3_02.16.01	Subdoel 1
De leerlingen verluchten de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.	
BK3_02.16.02	Subdoel 2
De leerlingen verlichten de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.	
BK3_02.16.03	Subdoel 3
De leerlingen maken woon, leef- en speelleerruimtes, sanitair en materiaal schoon binnen een professionele context.	
BK3_02.16.04	Subdoel 4
De leerlingen maken bedden op binnen een professionele context.	
BK3_02.16.05	Subdoel 5
De leerlingen zorgen voor planten en huisdieren binnen een professionele context.	

BK3_02.17	8
De leerlingen hanteren (ped)agogische vaardigheden in functie van het ondersteunen van het psychosociaal welbevinden en de fysieke, emotionele en educatieve ondersteuning van de cliënt.	
toepassen	
BK3_02.17.01	Subdoel 1
De leerlingen tonen positieve betrokkenheid.	
BK3_02.17.02	Subdoel 2
De leerlingen geven ruimte aan cliënten.	
BK3_02.17.03	Subdoel 3
De leerlingen bieden keuzes aan cliënten.	
BK3_02.17.04	Subdoel 4
De leerlingen motiveren en stimuleren cliënten om deel te nemen aan activiteiten of iets nieuws.	

BK3_02.18	16
De leerlingen organiseren ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten in 1-1 situaties voor volwassenen.	
creëren	
BK3_02.18.01	Subdoel 1
De leerlingen geven informatie over activiteiten. <ul style="list-style-type: none"> • informatie over activiteiten: welke activiteiten worden waar, wanneer, voor wie georganiseerd	
BK3_02.18.02	Subdoel 2
De leerlingen nemen deel aan een activiteit met volwassenen.	
BK3_02.18.03	Subdoel 3
De leerlingen bieden een gevarieerd aanbod aan ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten aan op maat van volwassenen in 1-1 situaties.	
BK3_02.18.04	Subdoel 4
De leerlingen bieden (fysieke en emotionele) ondersteuning tijdens ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten.	

Met opmaak: Rechts

BK3_02.19	16, 17
De leerlingen organiseren ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten in 1-1 situaties voor kinderen om hen te stimuleren in hun ontwikkeling.	
creëren	
BK3_02.19.01	Subdoel 1
De leerlingen richten een stimulerende speelleeromgeving in.	
BK3_02.19.02	Subdoel 2
De leerlingen werken op kindhoogte.	
BK3_02.19.03	Subdoel 3
De leerlingen nemen deel aan groepsactiviteiten bij kinderen.	
BK3_02.19.04	Subdoel 4
De leerlingen bieden (een gevarieerd aanbod aan ontwikkelingsstimulerende) ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten aan op maat van kinderen in 1-1 situaties.	
BK3_02.19.05	Subdoel 5
De leerlingen bieden educatieve ondersteuning aan kinderen tijdens ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten.	

Met opmaak: Rechts

BK3_02.20	18
De leerlingen ondersteunen de cliënt bij verplaatsingen.	
toepassen	
BK3_02.20.01	Subdoel 1
De leerlingen helpen zorgverstrekkers bij de verplaatsing van een cliënt. <ul style="list-style-type: none"> • valpreventie	
BK3_02.20.02	Subdoel 2
De leerlingen helpen zorgverstrekkers bij het tillen en positioneren van een cliënt.	
BK3_02.20.03	Subdoel 3
De leerlingen ondersteunen cliënten bij verplaatsingen conform het zorg- en ondersteuningsplan in overleg met een zorgverstrekker. <ul style="list-style-type: none"> • mobiliteitsgraden: goede gezondheid/mobiel, krukken/wandelstok, loophulp , rolstoel, bedlegerig • specifiek materiaal: looprek/rollator, rolstoel, multipositiewagen, bed, kinderwagen	
BK3_02.20.04	Subdoel 4
De leerlingen doen cliëntenvervoer conform het zorg- en ondersteuningsplan in overleg met een zorgverstrekker.	

BK3_02.21	19
De leerlingen voeren eenvoudige sterilisatietechnieken uit.	
toepassen	

BK3_02.22	20
De leerlingen voeren eenvoudige administratieve taken uit.	
toepassen	
BK3_02.22.01	Subdoel 1
De leerlingen klasseren documenten.	
BK3_02.22.02	Subdoel 2
De leerlingen verdelen post, dossiers, pakjes, documenten.	
BK3_02.22.03	Subdoel 3
De leerlingen beantwoorden de telefoon.	
BK3_02.22.04	Subdoel 4
De leerlingen vullen formulieren in.	

BK3_02.23	10
De leerlingen voeren onder toezicht van een zorgverstrekker afgebakende zorgtaken uit bij kinderen.	
toepassen	
BK3_02.23.01	Subdoel 1
De leerlingen verschonen een luier (inclusief het verzorgen van de stuit) onder toezicht ~~en~~ <u>begeleiding</u> van een zorgverstrekker.	
BK3_02.23.02	Subdoel 2
De leerlingen staan in voor of ondersteunen bij de dagelijkse hygiënische verzorging van kinderen: reinigen van neus, ogen en mond en geven van een babybadje onder toezicht ~~en~~ <u>begeleiding</u> van een zorgverstrekker.	
BK3_02.23.03	Subdoel 3
De leerlingen meten ~~de~~ <u>lengte, gewicht en</u> lichaamstemperatuur bij kinderen onder toezicht ~~en~~ <u>begeleiding</u> van een zorgverstrekker.	
BK3_02.23.04	Subdoel 4
~~De leerlingen hanteren tijdens het uitvoeren van zorgtaken pedagoogische vaardigheden in functie van het ondersteunen van het welbevinden en de fysieke, emotionele en educatieve ondersteuning van het kind.~~	
BK3_02.23.05	Subdoel 5
De leerlingen beschrijven de aandachtspunten bij medicatie voor kinderen.	
BK3_02.23.06	Subdoel 6
De leerlingen geven informatie over zindelijkheidstraining.	
BK3_02.23.07	Subdoel 7
<u>De leerlingen ondersteunen kinderen bij het maaltijdgebeuren onder toezicht van een zorgverstrekker.</u>	

Met opmaak: Rechts

Met opmaak: Rechts

BK3_02.24	10
De leerlingen voeren onder toezicht van een zorgverstrekker afgebakende zorgtaken conform het zorg- en ondersteuningsplan van de cliënt uit.	
toepassen	
BK3_02.24.01	Subdoel 1
De leerlingen werken volgens de basisprincipes van Grypdonck.	
BK3_02.24.02	Subdoel 2
De leerlingen ondersteunen onder toezicht ~~en begeleiding~~ van een zorgverstrekker bij hygiënische verzorging van ~~de een-niet-bedlegerige~~ cliënt met ~~of zonder een~~ <u>beperkte</u> dysfunctie van ADL conform het zorg- en ondersteuningsplan ~~(inclusief toilet aan de lavabo).~~	
BK3_02.24.03	Subdoel 3
De leerlingen ondersteunen onder toezicht ~~en begeleiding~~ van een zorgverstrekker bij mondzorg.	
BK3_02.24.04	Subdoel 4
De leerlingen ondersteunen onder toezicht ~~en begeleiding~~ van een zorgverstrekker bij dagelijkse haartooi.	
BK3_02.24.05	Subdoel 5
De leerlingen ondersteunen onder toezicht ~~en begeleiding~~ van een zorgverstrekker bij nazorg: elektrisch scheren, opmaak, reinigen oren.	
BK3_02.24.06	Subdoel 6
De leerlingen ondersteunen onder toezicht ~~en begeleiding~~ van een zorgverstrekker bij aanbrengen en onderhoud van bril en gehoorapparaat.	
BK3_02.24.07	Subdoel 7
De leerlingen ondersteunen onder toezicht ~~en begeleiding~~ van een zorgverstrekker bij voetbad bij niet-risicopatiënten.	
BK3_02.24.08	Subdoel 8
De leerlingen meten <u>lengte, gewicht, de</u> lichaamstemperatuur en polsslag bij volwassen cliënten onder toezicht ~~en begeleiding~~ van een zorgverstrekker.	

heeft opmaak toegepast: Doorhalen

BK3_02.24.09

Subdoel 9

De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker volwassen cliënten bij het nemen van medicatie.

BK3_02.24.10

Subdoel 10

De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker volwassen cliënten bij de vocht- en voedseltoediening langs orale weg uitgezonderd bij slikstoornissen en sondevoeding.

Concordantie beroepskwalificatie – leerplandoelen

In de derde graad arbeidsmarktgerichte finaliteit worden competenties van 1 of meerdere beroepskwalificaties / deelkwalificaties gerealiseerd. Met het oog op het uitreiken van een bewijs van beroepskwalificatie, een bewijs van deelkwalificatie of een bewijs van competenties is het nodig te weten welke leerplandoelen verband houden met de competenties van de beroepskwalificatie.

Een concordantie tussen de leerplandoelen en de beroepskwalificatie(s) is terug te vinden [via deze link](#).

Minimale materiële vereisten

De minimale materiële vereisten voor deze studierichting zijn [via deze link](#) te raadplegen.

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor deze studierichting is [via deze link](#) te raadplegen.

Pedagogisch – didactische ondersteuning

Een uitgebreide pedagogisch – didactische ondersteuning is terug te vinden in de GO! Navigator.